

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยาที่ปรากฏในการวางผัง
วัดอินทราวาส อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นางสาวชุตินา สุคันธสิริกุล

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผศ.ดร.วิโรจน์ อินทนนท์

บทคัดย่อ

จากการศึกษาแนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยาที่ปรากฏในการวางผังวัดอินทราวาส อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า วัดอินทราวาสเป็นเพียงวัดราษฎร์ที่มีได้เน้นแนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลคติในการวางผังวัดดังเช่นวัดหลวง เนื่องจากการวางรูปแบบอาคารต่างๆของวัดในบางส่วนมิได้ถูกจัดวางตำแหน่งทิศทางให้สอดคล้องกับรูปแบบพุทธจักรวาลคติในการวางผังวัดโดยทั่วไป หรือรูปแบบเฉพาะของพุทธจักรวาลคติในการวางผังวัดล้านนาแต่อย่างใด

ประการสำคัญ พบว่า แนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยาที่ปรากฏในการวางผังวัดอินทราวาส อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ครอบคลุมความหมาย ลักษณะ องค์ประกอบ โครงสร้างของพุทธจักรวาลวิทยาทั้งหมด เนื่องจากมีองค์ประกอบของวัดบางส่วนที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับแนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยา อีกทั้งไม่สามารถแทนค่าสัญลักษณ์ตามแนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยาได้อย่างชัดเจน เพราะจากการศึกษาแนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยาของผู้วิจัย และการสัมภาษณ์ปราชญ์เชิงลึกทางพระพุทธศาสนา สามารถนำแนวคิดดังกล่าวไปแทนค่าองค์ประกอบของวัดได้หลายอย่างด้วยกัน อาทิ ระเบียงคตรอบพระวิหารทรงพื้นเมืองล้านนาสามารถแทนสัญลักษณ์เป็นเสมือนกำแพงจักรวาล หากแทนพระวิหารทรงพื้นเมืองล้านนาเป็นเขาพระสุเมรุ ในขณะเดียวกัน ระเบียงคตรอบพระวิหารทรงพื้นเมืองล้านนาก็ยังสามารถแทนค่าเป็นทิวเขาใหญ่ทั้ง 4 ที่ล้อมรอบเขาพระสุเมรุได้อีกด้วย แต่ในทางกลับกันก็อาจไม่สามารถแทนค่าระเบียงคดของวัดอินทราวาสเป็นทิวเขาใหญ่ทั้ง 4 อันได้แก่ ชมพูทวีปที่ตั้งอยู่ทางทิศใต้ อปรโคยานทวีปที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก อุตตรกุรุทวีปที่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือ และบุพผินทวีปที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากขาดระเบียงคดทางทิศตะวันออก

เมื่อวิเคราะห์โดยภาพรวม การวางผังวัดอินทราวาส อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เน้นประโยชน์ใช้สอยมากกว่าใช้แนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยาโดยตรง และเมื่อการวางผังวัดอินทราวาสไม่เป็นไปตามแนวคิดเรื่องพุทธจักรวาลวิทยาได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยมีทัศนะว่าวัดอินทราวาสอาจจะใช้คติพระรัตนตรัยในการวางผังวัดตามแบบอย่างของลัทธิที่แสดงให้เห็นถึงความหมายในเชิงสัญลักษณ์ขององค์ประกอบในวัด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Concept to Buddhist Cosmology in the Layout of
Indrawasa Temple, Hang Dong District, Chiang Mai Province

Author Ms. Chutima Sukanthasirikul

Degree Master of Arts (Philosophy)

Advisor Asst. Prof. Dr. Viroj Inthanon

ABSTRACT

After studying ideas regarding Buddhist Cosmology that appear in the layout of Indrawasa Temple in the Hang Dong District of Chiang Mai Province, the researcher found that Indrawasa Temple is the only private monastery that doesn't emphasize Buddhist cosmological principles in its layout as other famous temples (for instance, the royal monastery) do. Since the layout of some parts of the construction of the temple do not show a correspondence to the Buddhist cosmological concepts generally present in the layout of others temples, or to even the specific forms of Buddhist Cosmology found in the layout of temples in Lanna.

Most importantly, the researcher finds that the concepts of Buddhist Cosmology that appear in the layout of Indrawasa Temple, in the Hang Dong District of Chiang Mai Province, do not completely cover the significance, characteristics, constituents and structure of Buddhist Cosmology, since there are parts of the temple's construction that conform to concepts of Buddhist Cosmology, and parts that do not. Furthermore, there isn't a clear symbolic representation of Buddhist cosmological concepts, because the researcher's studies of Buddhist cosmological ideas and interviews with scholars deeply knowledgeable in Buddhism convey a representation of the aforementioned concepts in numerous elements of temple construction, such as the cloister around a temple hall that follows the Lanna tradition, which can symbolize the wall of universe. If a temple hall in the tradition of Lanna is instead taken to represent Mount Meru, the cloister around the hall can represent all four major continents surrounding

Mount Meru as well. However, the cloister in Indrawasa Temple cannot be taken to represent the four major continents around Mount Meru (Jambudvipa to the South, Aparagodaniya to the West, Uttarakuru to the North and Purvavideha to the East) completely, because the Eastern cloister is missing.

When the researcher analyzed by overall image, the layout planning of Indrawasa Temple at Hang Dong District, Chiang Mai Province emphasises the advantage of usability more than on the concept of Buddhist cosmological directly and when the layout of Indrawasa Temple does not in line with the concept of Buddhist cosmological, the researcher thinks that Indrawasa Temple might use The Triple Jewels moral for the temple planning as same as Lanna style that shows the symbolic meaning of the composition in the temple.

The seal of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant facing left, with a flame-like symbol above its head. The elephant is surrounded by a circular border containing the text "CHIANG MAI UNIVERSITY 1964". Above the elephant, there is a larger circular border containing Thai script. Below the seal, the text "ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" (Copyright of Chiang Mai University) is written in Thai script, followed by "Copyright© by Chiang Mai University" and "All rights reserved" in English.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved